

Tankestrek – et allsidig skilletegn

Dag Gundersen

Ordbokredaktør og professor i nordisk språkvitenskap

En enkelt tankestrek betyr at det som kommer, er «noget vigtigt (som tanken skal rettes mod)» (Ordbog over det danske Sprog).

Slik er det også ment i overskriften. Den kan også brukes for å markere en litt lengre pause enn med komma. Ibsen – som gikk sine egne veier – brukte ofte både komma og tankestrek til dette samtidig. Det bør vi andre vanligvis ikke; det betyr jo «gjør først en liten pause og så en lengre».

Videre setter vi tankestrek foran og etter et innskudd, som i setningen om Ibsen. Noen setter tankestrek foran innskuddet, men feilaktig bindestrek etter det. Den er jo litt raskere å skrive. Men ikke mye; du kan samtidig slå Ctrl og minustegnet lengst til høyre oppe på tastaturet. Minustegn og tankestrek er det samme.

En vanlig feil når en skal kople sammen tre ord, f.eks. foreldre, barn, forhold, er å starte med bindestrek: foreldre-barn. Så synes en ikke det skal være flere bindestreker, og dermed blir det mellomrom: foreldre-barn forhold. Det riktige er tankestrek og så bindestrek: foreldre–barn-forhold, 3–4-årsalderen, gen–gen-interaksjon, mage–tarm-katarr, stress–sårbarhet-modell.

Det heter «Kontoret er åpent 9–15» med tankestrek uten mellomrom rundt. Det heter ikke «... åpent fra 9–15»; enten «fra 9 til 15» eller bare tankestrek.

Tankestreken brukes også som replikkstrek. Da må en huske på å gjenta den hvis noe annet enn replikken kommer imellom i samme setning: – Ja, sa hun, – det kan vi gjerne.